

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1927

Stev. 43

Jelen v naših gozdovih

Mnogo let je že preteklo, odkar je bivala in živetarila po naših lepih, obsežnih gozdovih velika divjad in zverjad. Dokler se niso brigali za les, ker ni imel posebne vrednosti in bolj redko pohajali v gozdove, je tamkaj gospodaril medved, volk in ris. Po gozdnih jasah se je pasla srnjad in mogočni jeleni. Najbolj stalni so gamsi, katerih črede so že pred davnimi leti prav tako kakor danes, plezale po strmih pečinah naših planin.

Skoraj v vsakem kraju najdemo imena, ki nas spominjajo tistih časov »Medvedov štant« priča, da je bilo tamkaj dobro čakališče za kosmatinca, »Brlog«, beseda, ki je nastala iz nemške Bernloch označuje kraj, kjer je medved prezimoval, »Volčji dol«, »Volčja jama« itd. pa nas spominjajo na nikdar site požeruhe volkove. Prav tako so ostala imena »Jelenje luže« in »Močile«, kjer se je jelenjad kopala, »Jelenov studentec«, kjer si je jelen hladil žejo; Jelenovca, Košutnik in slično pričajo, da so tamkaj imeli ujete jelene. V raznih graščinah, posebno na Dolenjskem in in Notranjskem pa je še danes razobešeno rogovje starih jelenov, ustreljenih v slovenskih gozdovih. Večina starega rogovja je izredno velika in močna ter priča, da so bili tudi nosilci tega gotovo posebno veliki in lepi.

Prišli pa so drugi časi in splošna svetovna struja je spremenila tudi naše kraje in ljudi. Človek je izboljševal orožje. Naši pradedje so streljali s puščicami, njih nasledniki so imeli puške, in sicer prve na kresilni kamen, kasneje na užigalnik, kapsel; basali so jih še spredaj in če ni pogodil prvi strel, bila je divjad rešena. Nekaj let za tem so pričeli uporabljati dvocevke, največji uspeh pa so dosegli s puškami, basanimi z naboji. In danes, ko imamo repedirke, je divjad v veliki nevarnosti pred iztrebljenjem. Puška je uničila mnogo, še več pa je pregnala sekira, ki je razred-

čila nekdanje obsežne, neprodorne gozdove. — Medved se je porokel dolj v kočevske in ribniške gozdove in volka so hvalabogu precej zatrli. Kakor škoda je bilo medveda, ki ne dela posebne škode in je bil nevaren le tistemu, ki ga je dražil in pa v raznih pretiranih pravljicah, tako je bilo dobro, da so pregnali volka. Volkovi, veliki nepridipravi, uničevalci gozdnih sestanovacev, pa so se žal ponovno pojavili deloma med vojno, najbolj pa po vojni po naših gozdovih. Izginil pa je tudi jelen. Jelenjad so morali nekoliko pomejiti, ali popolnoma zatreti pa jo ni bilo potrebno. Kjer so manjši gozdovi, posebno zasajeni z mlado jelovino, dela jelenjad veliko škodo, ker lupi mlada debla. Ali tudi to se lahko precej uspešno prepreči. Ker to delajo po večini le stare košute, jelenove samice, je pač potrebno te odstreliti. Odpomore pa se temu precej tudi s

tem, da zasadimo v takih gozdovih brest, ki hitro raste in ga ni posebno škoda. Kjer je brestovina, jelenjad to lupi in ne uničuje jelovine. Pa tudi na polju so delali jeleni škodo, kjer so se pasli. Deloma radi tega, deloma iz lovske morilne strasti in pa dobička-željnosti, so jelene pred kakimi preddesetimi leti popolnoma zatrli v slovenskih pokrajinah.

V zadnjih letih pretečenega stoletja pa je nakupil stari baron Born pri Trzinu na Gorenjskem večje posestvo, to ogradi in pričel gojiti jelene. Prav tako so jih pričeli gojiti tudi na Snežniku na Notranjskem. Posameznim jelenom je uspelo uiti in se naseeliti v sosednjih gozdovih. Oni iz Bornovega lovišča so ostali po večini v sosednji Kokri, posebno pod Storžičem, snežniški pa so se raztepli po obsežnih, lepega lesa bogatih notranjskih in dolenskih gozdovih. Jelenjad se je zopet zaplodila in ker jo lovci čuvajo, da jo nepoklicani ne uničujejo, nasprotno pa, da se preveč ne razmnoži, se jo danes vesele vsi lovci in tudi nelovci, kadar jo srečajo ali slišijo v gozdovih, posebno v planinah, katerih krasoto dviga lepa divjad.

Prav kakor ustvarjena za jelenjad je lepa Kokra in jelenjad se tega tudi zaveda, ker se le redko oddaljuje od krajev kjer ve, da jo gojijo in skrbe za njo. Polja ni v tistih krajih, pač pa so obsežne poseke, kjer se pase v gorskem potoku si hladi žejo, v hudih zimah pa poskrbe njeni gospodarji, da ne trpi gladi in ji pokladajo razno hrano. S tem ni z odstrelom starih živali, katerih pri jelenjadi ni posebno težko ločiti od mladine in srednjeletnih, pa preprečijo vsako večjo škodo.

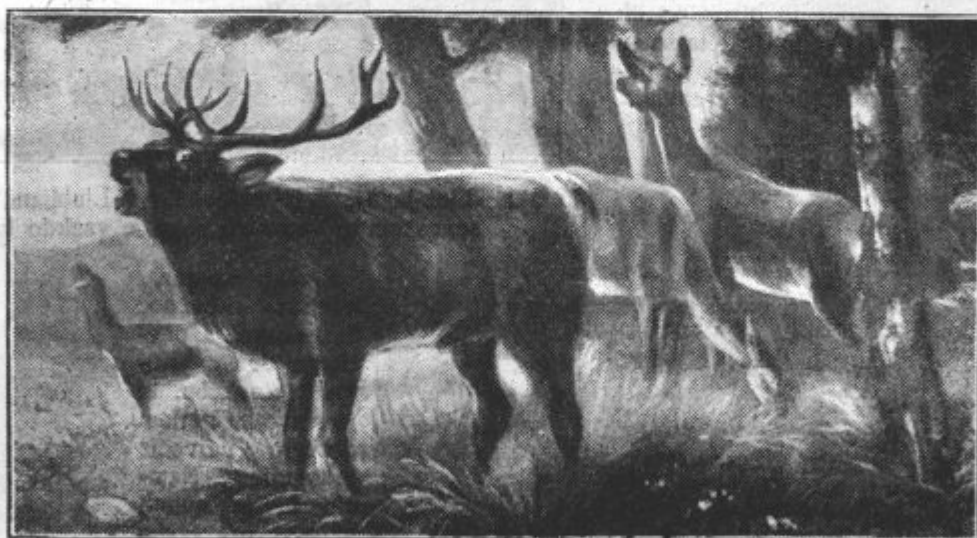
Najlepša je jelenjad v jeseni, ko je oplojevanje. Močni jeleni v ranih jutrih, v poznih večerih in tudi včasih pri lepi mesečini kličejo svoje ljubice in pa nasprotnike na boj. To klicanje imenujemo rukanje;

v Kokri pa pravijo, da bukajo jeleni. Nepopisno lepo je, kadar zatrobi gozdni mogočnož in njegov glas doni v jesensko gorsko tišino, da odmeva ob pečinah. Košute, ko ga zaslišijo se približajo, tako, da si jih zbere močan jelen včasih kar po štiri ali še več. Za te se je treba boriti z nasprotniki. Nastanejo hude borbe, ki končajo večkrat tudi smrtno.

Ko pa po planinah prične redno snežiti, je že končano jelenje ženitovanje in s tem pričnejo navadno tudi slabi časi. Jelenjad, ki je bila poprej zelo plašljiva, se približa človeškim domovom in tam kjer zaupa, prosi hrane. Tam kjer pa občuti, da ne najde darežljivih rok, odnosno zaščitnikov, se navadno kmalu oddalji, seveda, ako ima še čas. Pravi lovci pa v bedi ne streljajo nobene divjadi, kajti zavedajo se, da s preganjanjem dvignejo njeno zlo.

Jelena v boju za košute.

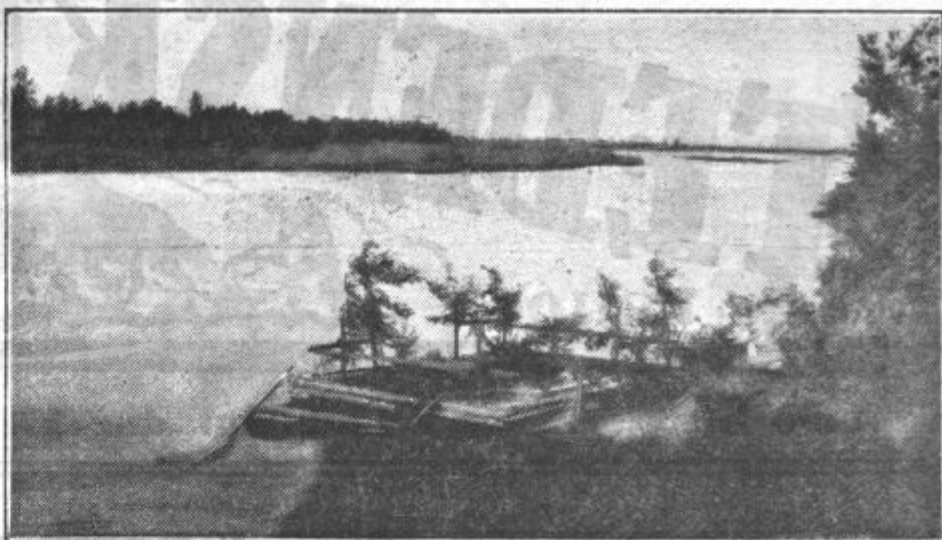

Jelen ruka in kliče na boj druge jelene.

Levo:
Rumunská princeza Ileana,
 najmlajša sestra naše kraljice Marije. O njej so neki sovražni listi prinesli izmišljene laži, da je pobegnila z nekim častnikom.

Desno:
Reka Piave s pontonom, ki je naše fante pred 10. leti pri zasledovanju Lahov prevahal na drugo stran. Lah so strahovite batine hitro pozabili in jih že spet srbi.

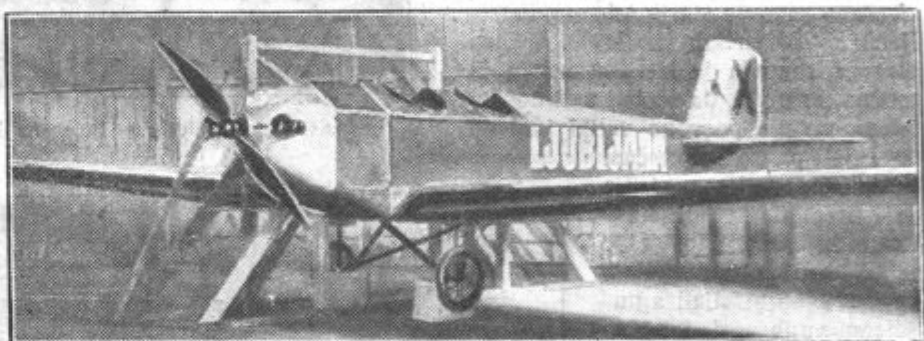
Desno:
Jožef Javornik, ugledni posestnik in trgovec z lesom v Žalni na Dolenjskem, je minuli torek praznoval še izredno čil in trden svojo 80-letnico, v kratkem pa proslavi svojo zlato poroko.

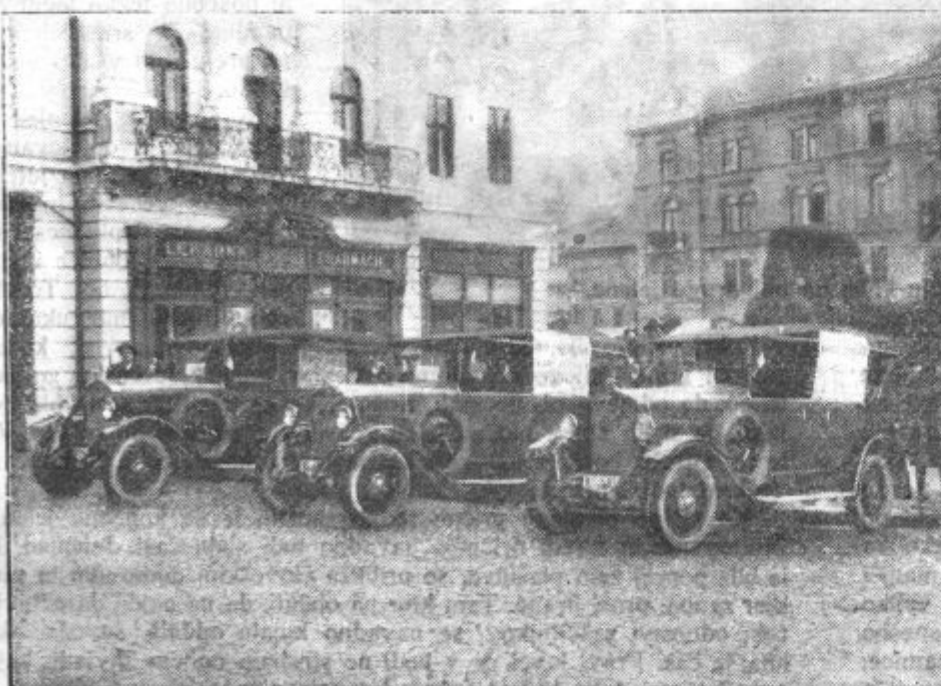
Levo:
Komora sloven. polka gorskih strelcev št. 2 v Rivignanu ob Tilmantu pred 10. leti po bitki pri Kobaridu 24. do 26. oktobra, ko so Italijani tako bežali, da jih niso mogli dohajati.

Levo:
Ana Javornikova roj. Zorec, Jožefova soproga, je kot »Štajerčeva mama« znana daleč okrog po svoji dobroti. Zlatoporočenki se je rodilo 13 otrok, ki jih živi še 6. Dekleta so se pomožila, fantje pa pomagajo pri trgovini.

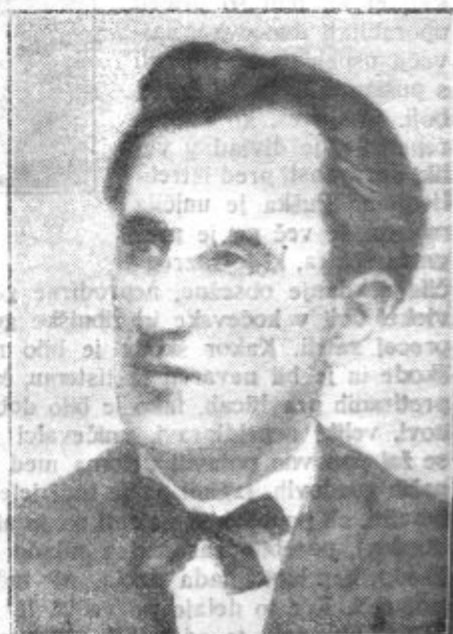

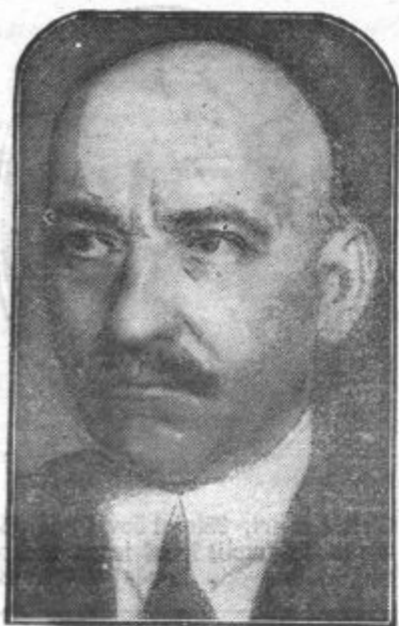
Letalo »Ljubljana«, last aerokluba v Ljubljani, je bilo razstavljeno na velesejmskem prostoru, da si ga je vsakdo lahko od blizu ogledal.

Srečko Kumar, goriški Slovenec in pevovodja pevskega društva »Kolo« v Zagrebu, ki je s svojim petjem doseglo največje priznanje v Nemčiji in je minuli teden prekrasno pelo v Ljubljani in v Mariboru.

Trije avtomobili, ki se vozijo okrog da delajo reklamo za loterijo Središ. odbora udruženja vojnih invalidov. Dobitki tega, korist vojnih invalidov prirejenega srečanja, bodo obstojali iz 25 takih 6-sedežnih avtomobilov.

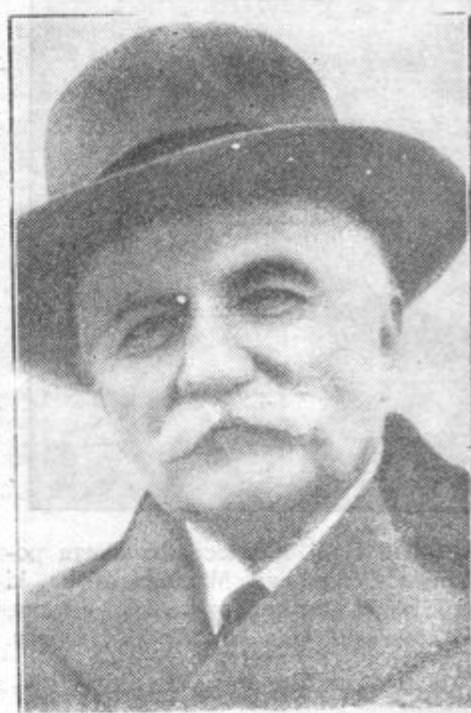
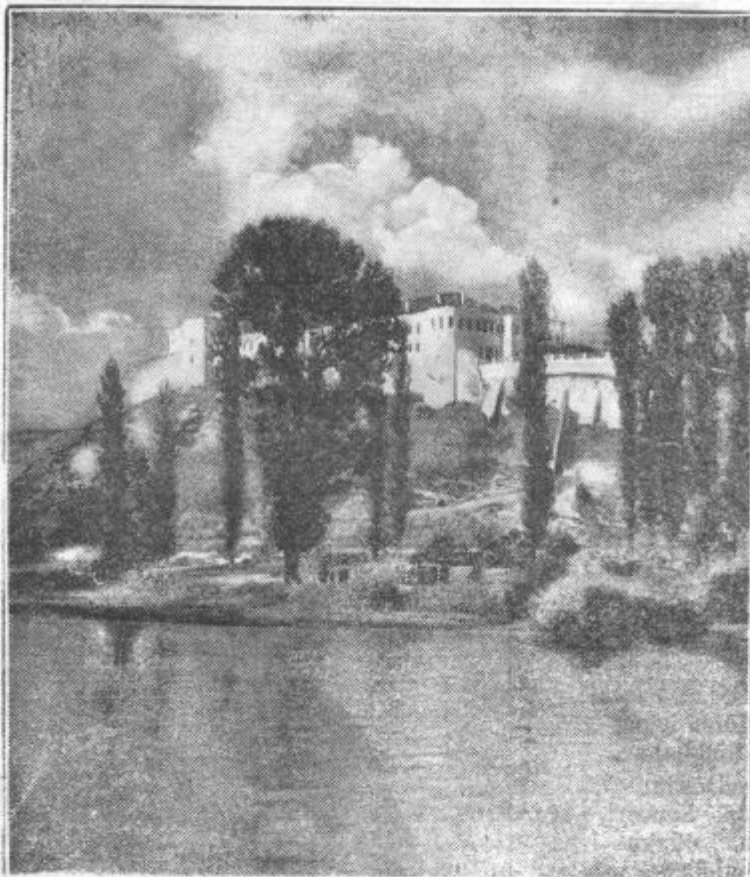

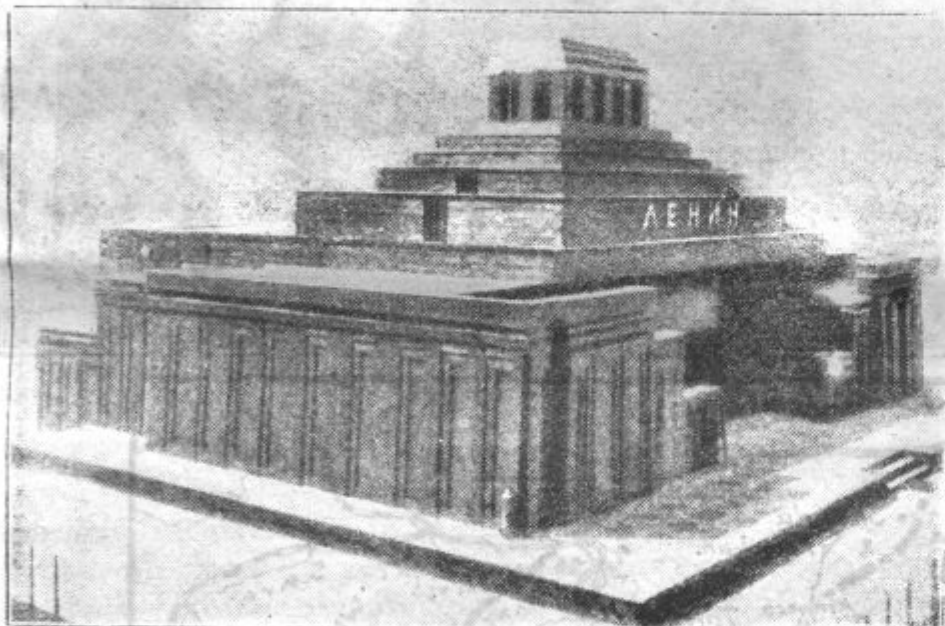
Dr. Voja Marinković, eden izmed vodij Demokratske stranke in minister, ki zagovarja sodelovanje Demokratske stranke z radikali.

V sredini:

Dušanov grad v Skoplju, največjem mestu v Makedoniji, kjer živi mnogo Slovencev, posebno vojakov in orožnikov.

Ljuba Davidović, predsednik Demokratske stranke, ki želi vse napredne stranke združiti proti sedanjim nazadničnim in klerikalnim vladam.

Velikanska Ljeninova grobnica pred Kremljem v Moskvi.

Desno:

Kapela v Štipu, postavljena v spomin v bitki ob Bregalnici padlim junakom.

Desno:

Mesto Štip ob bolgarski meji, kjer so Bolgari po balkanski vojni zavrtno napadli svoje zveste in junaške zaveznike Srbe, ki so jih pa v večdnevni bitki ob Bregalnici silovito potolkli.

Levo:

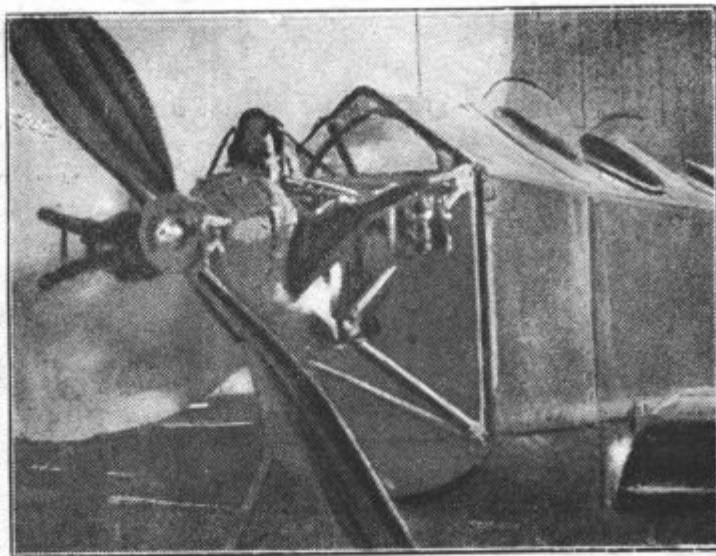
Joža Veselko, kovaški mojster in posestnik v Središču ob Dravi, prvobornik obrtništva in zaslužen naprednjak, je 15. oktobra umrl nagle smrti od vseh obžalovan.

2371

Alcibijad Bebi, morilec albanskega poslanika Cena bega. Mladega dijaka, ki se je na italijanske stroške šolal v Rimu, so nahujkali naši sovražniki v umoru.

Ciril Lenart, 25letni čevlj. pomočnik iz Trbovelj, ki si je na električ. daljnovodu končal življenje.

V sredini zgoraj:
Motor letala
»Ljubljana«.

Desno:

Imeniten koncert, ki dokazuje, kako lepa godba globoko seže v srce.

Levo:

Masako Išijo, ki jo smatrajo za najlepšo Japonko, se je zaročila z bratom japonskega cesarja.

Spodaj:

Zemljevid prodiranja avstrijsko-nemških čet od Kobarida proti Pivki pred desetimi leti. Debele črte nam kažejo, kako daleč so Lahi vsak dan tekli.

